

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

13 septembrie 2018*

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Frontiere, azil și imigrare – Statut de refugiat sau statut conferit prin protecție subsidiară – Directiva 2011/95/UE – Articolul 17
Excludere de la recunoașterea statutului conferit prin protecție subsidiară – Cauze –
Condamnare pentru o infracțiune gravă – Determinarea gravității pe baza pedepsei aplicabile potrivit dreptului național – Admisibilitate – Necesitatea unei evaluări individuale”

În cauza C-369/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Tribunalul Administrativ și pentru Litigii de Muncă din Budapesta, Ungaria), prin decizia din 29 mai 2017, primită de Curte la 16 iunie 2017, în procedura

Shajin Ahmed

împotriva

Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnul A. Rosas (raportor), doamnele C. Toader și A. Prechal și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Shajin Ahmed, de G. Győző, ügyvéd;
- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér, de G. Koós și de M. M. Tátrai, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Vláčil și de A. Brabcová, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de E. Armoët, de E. de Moustier și de D. Colas, în calitate de agenți;
- pentru guvernul neerlandez, de M. H. S. Gijzen și de M. K. Bulterman, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: maghiara.

– pentru Comisia Europeană, de A. Tokár și de M. Condou-Durande, în calitate de agenți,
având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Shajin Ahmed, resortisant afgan, pe de o parte, și Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Oficiul pentru Imigrație și Azil, Ungaria), fostul Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (Oficiul pentru Imigrație și Naționalitate, Ungaria) (denumit în continuare „Oficiul”), pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către acesta din urmă a cererii de protecție internațională introduse de domnul Ahmed.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], a intrat în vigoare la 22 aprilie 1954. Aceasta a fost completată și modificată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967 și intrat la rândul său în vigoare la 4 octombrie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”).
- 4 Articolul 1 din această convenție, după ce definește printre altele, în secțiunea A, noțiunea „refugiat”, prevede în secțiunea F:

„Dispozițiile acestei convenții nu vor fi aplicabile persoanelor despre care ar exista motive serioase să se creadă:

- a) că au comis o crimă contra păcii, o crimă de război sau o crimă contra umanității, în sensul instrumentelor internaționale elaborate pentru a prevedea dispoziții cu privire la aceste crime;
- b) că au comis o crimă gravă de drept comun în afara țării de primire, înainte de a fi admise în aceasta ca refugiați;
- c) că s-au făcut vinovate de acțiuni contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite.”

Dreptul Uniunii

5 Articolul 78 alineatele (1) și (2) TFUE prevede:

„(1) Uniunea [Europeană] dezvoltă o politică comună în domeniul dreptului de azil, al protecției subsidiare și al protecției temporare, cu scopul de a oferi un statut corespunzător oricărui resortisant dintr-o țară terță care are nevoie de protecție internațională și de a asigura respectarea principiului nereturnării. Această politică trebuie să fie în conformitate cu [Convenția de la Geneva], precum și cu alte tratate din domeniu.

(2) În înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile referitoare la un sistem european comun de azil, care cuprinde:

(a) un regim unitar de azil în favoarea resortisanților țărilor terțe, valabil în toată Uniunea;

(b) un regim unitar de protecție subsidiară pentru resortisanții țărilor terțe care, fără să obțină azil european, au nevoie de protecție internațională;

[...]”

6 Directiva 2011/95, adoptată în temeiul articolului 78 alineatul (2) literele (a) și (b) TFUE, a abrogat Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).

7 Considerentele (3), (4), (8), (9), (12), (23), (24), (33) și (39) ale Directivei 2011/95 sunt redactate după cum urmează:

„(3) În cadrul reuniunii extraordinare de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, Consiliul European a convenit să acționeze în sensul instituirii unui sistem european comun de azil, fondat pe punerea integrală și globală în aplicare a Convenției de la Geneva [...]

(4) Convenția de la Geneva [...] constituie elementul-cheie al sistemului juridic internațional de protecție a refugiaților.

[...]

(8) În Pactul european privind imigrația și azilul, adoptat la 15 și 16 octombrie 2008, Consiliul European a constatat că există, în continuare, discrepanțe semnificative între statele membre în ceea ce privește acordarea protecției și formele acesteia și a lansat invitația de a se lua noi inițiative pentru finalizarea instituirii unui sistem european comun de azil, prevăzută de Programul de la Haga [adoptat de Consiliul European din 4 noiembrie 2004, care stabilește obiectivele care urmează să fie puse în aplicare în domeniul libertății, securității și justiției în perioada 2005-2010], oferind astfel un nivel de protecție mai ridicat.

(9) În Programul de la Stockholm [adoptat în anul 2010], Consiliul European și-a reafirmat angajamentul față de obiectivul instituirii, cel târziu până în 2012, a unei zone comune de protecție și solidaritate, bazată pe o procedură de azil comună și un statut uniform, în conformitate cu articolul 78 [TFUE], pentru persoanele cărora li s-a acordat protecție internațională.

(12) Obiectivul principal al prezentei directive este, pe de o parte, să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criteriile comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.

[...]

(23) Ar trebui stabilite standarde privind definirea și conținutul statutului de refugiat pentru a ajuta organele naționale competente ale statelor membre să aplice Convenția de la Geneva.

(24) Este necesară adoptarea unor criterii comune privind recunoașterea statutului de refugiat al solicitanților de azil în sensul articolului 1 din Convenția de la Geneva.

[...]

(33) Ar trebui adoptate, de asemenea, standarde privind definirea și conținutul statutului conferit prin protecția subsidiară. Protecția subsidiară ar trebui să completeze protecția refugiaților consacrată de Convenția de la Geneva.

[...]

(39) Răspunzând invitației lansate de Programul de la Stockholm privind instituirea unui statut uniform pentru refugiați sau persoane eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, cu excepția derogărilor care sunt necesare și justificate în mod obiectiv, beneficiarii statutului conferit prin protecție subsidiară ar trebui să aibă aceleași drepturi și beneficii de care se bucură refugiații în temeiul prezentei directive și ar trebui să facă obiectul aceluiași condiții de admisibilitate.”

8 Articolul 2 din această directivă prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

(a) «protecție internațională» înseamnă statutul de refugiat și statutul conferit prin protecție subsidiară, definite la literele (e) și (g);

[...]

(f) «persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave definite la articolul 15 și căruia nu i se aplică articolul 17 alineatele (1) și (2) și nu poate sau, ca urmare a acestui risc, nu dorește protecția respectivei țări;

(g) «statut conferit prin protecție subsidiară» înseamnă recunoașterea, de către un stat membru, a unui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid ca persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară;

[...]”

- 9 Figurând în capitolul III din directiva menționată, intitulat „Condiții pentru a fi considerat refugiat”, articolul 12 din aceasta, intitulat „Excluderea”, prevede la alineatele (2) și (3):

„(2) Orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat atunci când există motive întemeiate pentru a crede că:

- (a) a comis o infracțiune împotriva păcii, o crimă de război sau o crimă împotriva umanității în sensul instrumentelor internaționale elaborate pentru a prevedea dispoziții privind astfel de infracțiuni;
- (b) a comis o infracțiune gravă de drept comun în afara țării de refugiere înainte de a fi admis ca refugiat, și anume înainte de data obținerii permisului de ședere eliberat pe baza statutului de refugiat; acțiunile deosebit de crude, chiar dacă sunt comise într-un scop pretins politic, pot primi calificativul de infracțiuni grave de drept comun;
- (c) s-a făcut vinovat de acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite prevăzute de preambul și la articolele 1 și 2 din Carta Organizației Națiunilor Unite [, semnată la San Francisco la 26 iunie 1945].

(3) Alineatul (2) se aplică persoanelor care instigă sau participă în orice fel la infracțiunile sau la actele prevăzute de respectivul alineat.”

- 10 Intitulat „Revocarea, încetarea sau refuzul de reînnoire a statutului de refugiat”, articolul 14 din aceeași directivă, care figurează în capitolul IV din aceasta, prevede la alineatul (4):

„Statele membre pot revoca statutul acordat unui refugiat de către o autoritate guvernamentală, administrativă, judiciară sau cvasijudiciară, pot dispune încetarea sau pot refuza reînnoirea acestuia în cazul în care:

- (a) există motive rezonabile de a-l considera un pericol pentru siguranța statului membru în care se află;
- (b) ca urmare a faptului că a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă, reprezintă o amenințare pentru societatea respectivului stat membru.”

- 11 Capitolul V, intitulat „Condiții pentru obținerea de protecție subsidiară”, din Directiva 2011/95 conține articolul 17, intitulat „Excluderea”, potrivit căruia:

„(1) Un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid este exclus din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în cazul în care există motive întemeiate pentru a crede că:

- (a) a comis o infracțiune împotriva păcii, o crimă de război sau o crimă împotriva umanității în sensul instrumentelor internaționale elaborate pentru a prevedea dispoziții privind astfel de infracțiuni;
- (b) a comis o infracțiune gravă de drept comun [celelalte versiuni lingvistice nu cuprind aici sintagma «de drept comun»];
- (c) s-a făcut vinovat de acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite prevăzute de preambul și la articolele 1 și 2 din Carta Organizației Națiunilor Unite;
- (d) reprezintă un pericol pentru societatea sau pentru siguranța statului membru în care se află.

(2) Alineatul (1) se aplică persoanelor care instigă sau participă în orice fel la infracțiunile sau la actele prevăzute de respectivul alineat.

(3) Statele membre pot exclude orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în cazul în care, înaintea admiterii în statul membru în cauză, a comis una sau mai multe infracțiuni care nu intră în domeniul de aplicare a alineatului (1) și care ar fi pasibile de pedeapsa cu închisoarea, în cazul în care ar fi fost comise în respectivul stat membru, și în cazul în care nu a părăsit țara de origine decât în scopul sustragerii de la pedepsele rezultate în urma respectivelor infracțiuni.”

Dreptul maghiar

- 12 Articolul 8 din *menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény* (Legea nr. LXXX din 2007 privind dreptul de azil) (*Magyar Közlöny* 2007/83, denumită în continuare „Legea privind dreptul de azil”) prevede următoarele:

„(1) Nu poate fi recunoscut statutul de refugiat străinilor care se află în una dintre situațiile de excludere prevăzute la articolul 1 secțiunea D, E sau F din Convenția de la Geneva.

(2) În sensul articolului 1 secțiunea F litera b) din Convenția de la Geneva, prin «infracțiune gravă de drept comun» se înțelege orice act în care, la momentul comiterii acestuia, predomină caracterul de drept comun al infracțiunii asupra caracterului său politic – ținând cont de ansamblul împrejurărilor precum scopul infracțiunii, motivul acesteia, forma în care a fost săvârșită sau mijloacele utilizate ori avute în vedere – și pentru care dreptul maghiar prevede o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani.”

- 13 Articolul 11 alineatul (3) din această lege prevede:

„Autoritatea în domeniul azilului revocă statutul de refugiat în cazul în care refugiatul este condamnat de o instanță printr-o hotărâre definitivă pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea maghiară prevede o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani.”

- 14 Articolul 15 din legea menționată, care reglementează motivele de excludere de la recunoașterea statutului conferit prin protecția subsidiară, prevede:

„Nu i se poate acorda statutul conferit prin protecție subsidiară străinului:

- a) în cazul în care există motive serioase pentru a considera că
 - aa) a săvârșit o infracțiune contra păcii, o infracțiune de război sau o infracțiune contra umanității în sensul instrumentelor internaționale;
 - ab) a săvârșit o infracțiune pentru care legea maghiară prevede o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani;
 - ac) a săvârșit infracțiuni contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite;
- b) [a cărui] ședere pe teritoriul Ungariei reprezintă o amenințare pentru securitatea națională.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 15 Domnul Ahmed a obținut statutul de refugiat prin decizia Oficiului din data de 13 octombrie 2000 din cauza riscului de persecuție la care este expus în țara sa de origine, întrucât tatăl său a fost un ofițer de rang înalt al regimului Najibullah.
- 16 Împotriva domnului Ahmed a fost deschisă ulterior în Ungaria o procedură penală, în cadrul căreia acesta din urmă a solicitat informarea deplină a consulatului Republicii Islamice Afganistan cu privire la situația sa.

- 17 Considerând că din cererea de protecție pe care domnul Ahmed a adresat-o în mod voluntar țării sale de origine se putea deduce că pericolul de persecuție a dispărut, Oficiul a inițiat din oficiu o procedură de reexaminare a statutului său de refugiat, în cursul anului 2014.
- 18 Printr-o hotărâre definitivă din 21 mai 2014, Fővárosi Ítéltábla (Curtea Regională de Apel din Budapesta, Ungaria) l-a condamnat pe domnul Ahmed la o pedeapsă privativă de libertate de doi ani și la pedeapsa interzicerii unor drepturi civile pentru o perioadă de patru ani pentru tentativă de omor. Printr-o hotărâre din 14 iulie 2014, Budapest Környéki Törvényszék (Curtea din Budapesta – Aglomerare, Ungaria) l-a condamnat la o pedeapsă privativă de libertate de patru ani și la pedeapsa interzicerii unor drepturi civile pentru o perioadă de trei ani pentru tentativă de șantaj.
- 19 Prin decizia din 4 noiembrie 2014, Oficiul i-a retras domnului Ahmed statutul de refugiat în aplicarea articolului 11 alineatul (3) din Legea privind dreptul de azil.
- 20 La 30 iunie 2015, domnul Ahmed a prezentat o nouă cerere de acordare a statutului de refugiat și a statutului conferit prin protecție subsidiară, care a fost respinsă de Oficiu printr-o decizie din 9 decembrie 2015.
- 21 Domnul Ahmed a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Tribunalul Administrativ și pentru Litigii de Muncă din Budapesta, Ungaria). Această instanță a admis acțiunea și a dispus ca Oficiul să inițieze o nouă procedură administrativă.
- 22 În cadrul acestei noi proceduri, Oficiul a respins, prin decizia din 10 octombrie 2016, cererea domnului Ahmed, atât în ceea ce privește acordarea statutului de refugiat, cât și în ceea ce privește acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară, constatând în același timp existența unui obstacol în calea returnării. Oficiul a considerat că protecția subsidiară nu putea fi acordată domnului Ahmed din cauza existenței unui motiv de excludere în sensul Legii privind dreptul de azil, întrucât acesta a săvârșit o infracțiune pentru care legislația maghiară prevede o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani. În acest scop, Oficiul a luat în considerare condamnările pronunțate împotriva domnului Ahmed astfel cum reies din hotărârile menționate la punctul 18 din prezenta hotărâre.
- 23 Domnul Ahmed a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la instanța de trimitere, Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Tribunalul Administrativ și pentru Litigii de Muncă din Budapesta), în măsura în care, prin această decizie, Oficiul a respins cererea sa de acordare a statutului conferit prin protecție subsidiară.
- 24 Potrivit domnului Ahmed, reținând drept motiv de excludere a acestui statut faptul de a fi săvârșit o infracțiune pasibilă, potrivit dreptului maghiar, de o pedeapsă cu închisoarea de cinci ani, reglementarea națională privează de orice putere de apreciere organele administrative însărcinate cu aplicarea acestuia, precum și instanțele însărcinate să controleze legalitatea deciziilor acestor organe. Or, expresia „a comis o infracțiune gravă”, care rezultă din articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 privind cauzele de excludere de la statutul menționat, ar implica obligația de a aprecia ansamblul împrejurărilor cazului individual respectiv.
- 25 Instanța de trimitere arată că, în conformitate cu reglementarea maghiară, același criteriu, și anume faptul de a fi condamnat pentru că a „săvârșit o infracțiune pentru care legea maghiară prevede o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani”, constituie atât temeiul revocării statutului de refugiat, astfel cum se prevede la articolul 11 alineatul (3) din Legea privind dreptul de azil, cât și temeiul excluderii de la recunoașterea statutului conferit prin protecție subsidiară, așa cum reiese din articolul 15 litera a) punctul ab) din această lege. În schimb, Directiva 2011/95 ar prevedea criterii diferite, după cum este vorba despre revocarea statutului de refugiat sau despre excluderea de la recunoașterea statutului conferit prin protecție subsidiară.

- 26 În această privință, instanța de trimitere subliniază, referitor la revocarea statutului de refugiat, că articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 reține drept criteriu condamnarea persoanei în cauză pentru o infracțiune „deosebit de gravă”, fapt care presupune ca persoana condamnată să reprezinte în mod vădit o amenințare pentru societatea respectivului stat membru, în timp ce, potrivit articolului 17 alineatul (1) litera (b) din această directivă, excluderea de la beneficiul protecției subsidiare ar fi întemeiată pe săvârșirea unei „infracțiun[i] grav[e] de drept comun”, ceea ce presupune că comportamentele incriminate sunt mai puțin grave decât cele vizate la articolul 14 alineatul (4) litera (b) din directiva menționată.
- 27 Potrivit instanței de trimitere, criteriul reținut de dreptul maghiar, care constă în luarea în considerare a duratei pedepsei aplicabile, nu este de natură să permită o apreciere a gravității infracțiunii efectiv săvârșite.
- 28 Astfel, definirea noțiunii „infracțiune gravă” doar pe baza pedepsei aplicabile ar conduce la a considera în mod automat ca fiind gravă orice infracțiune care poate fi sancționată, în temeiul dreptului maghiar, cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani, inclusiv infracțiunile pentru care pedeapsa maximă posibilă ar fi o privare de libertate de cinci ani. În plus, un motiv de excludere aliniat la pedeapsa aplicabilă nu ar putea ține seama de faptul că executarea pedepsei poate fi suspendată.
- 29 Or, potrivit instanței de trimitere, termenii utilizați la articolul 14 alineatul (4) și la articolul 17 alineatul (1) din Directiva 2011/95 ar implica o apreciere minuțioasă a ansamblului împrejurărilor respectivului caz individual, precum și, pentru acest caz, a deciziei instanței penale.
- 30 Instanța de trimitere apreciază, astfel, că este necesar să se clarifice interpretarea articolului 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95, care privește excluderea de la recunoașterea statutului conferit prin protecție subsidiară, având în vedere printre altele interpretarea de către Curte a articolului 12 alineatul (2) literele (b) și (c) din Directiva 2004/83, devenit articolul 12 alineatul (2) literele (b) și (c) din Directiva 2011/95, referitor la excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat, în Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D (C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 87), potrivit căreia autoritatea competentă a statului membru în cauză nu poate aplica această dispoziție decât după ce a efectuat, în fiecare caz în parte, o evaluare a faptelor specifice de care are cunoștință pentru a stabili dacă există motive întemeiate pentru a considera că actele săvârșite de persoana în cauză, care îndeplinește, pe de altă parte, criteriile pentru obținerea statutului de refugiat, se încadrează în unul dintre cele două cazuri de excludere prevăzute la dispoziția menționată.
- 31 În aceste condiții, Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Tribunalul Administrativ și pentru Litigii de Muncă din Budapesta) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Expresia «a comis o infracțiune gravă» de la articolul 17 alineatul (1) litera (b) din [Directiva 2011/95] trebuie interpretată în sensul că sancțiunea prevăzută de lege pentru o anumită infracțiune în conformitate cu dreptul unui anumit stat membru constituie criteriul unic pentru a stabili dacă solicitantul a comis o infracțiune în temeiul căreia poate fi exclus de la beneficiul protecției subsidiare?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 32 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații a unui stat membru în temeiul căreia se consideră că solicitantul protecției subsidiare a „comis o infracțiune gravă” în sensul acestei dispoziții, care poate să îl excludă de la beneficiul acestei protecții, doar pe baza pedepsei aplicabile pentru o anumită infracțiune potrivit dreptului acestui stat membru.

- 33 În această privință, trebuie arătat că noțiunea „infracțiune gravă” care figurează la articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 nu este definită în această directivă, care nu cuprinde nici o trimitere expresă la dreptul național pentru a stabili sensul și domeniul de aplicare al acesteia.
- 34 Situația este aceeași în cazul noțiunii „infracțiune deosebit de gravă”, menționată la articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95, referitor la revocarea statutului de refugiat, și al noțiunii „infracțiune gravă de drept comun”, prevăzută la articolul 12 alineatul (2) litera (b) din această directivă, referitor la excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat.
- 35 În opinia guvernelor ceh și maghiar, întrucât legiuitorul Uniunii nu a definit noțiunea „infracțiune gravă” în contextul cererilor de protecție internațională, revine legiuitorului statelor membre sarcina de a defini această noțiune. În schimb, domnul Ahmed, guvernele francez și neerlandez, precum și Comisia Europeană susțin că respectiva noțiune trebuie, în contextul cererilor de protecție internațională, să fie interpretată ținând seama de obiectivele și de principiile generale ale dreptului Uniunii aplicabile refugiaților și că articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie, prin urmare, să fie interpretat în lumina Convenției de la Geneva, în special a articolului 1 secțiunea F litera b) și a articolului 12 alineatul (2) litera (b) din această directivă, care reia în esență conținutul acestei din urmă dispoziții.
- 36 În această privință, trebuie amintit de la bun început că, în conformitate atât cu cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și cu cea a principiului egalității, termenii unei dispoziții a acestui drept care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând cont în special de contextul dispoziției respective și de obiectivul urmărit de reglementarea din care aceasta face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iulie 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, punctele 35-37, Hotărârea din 26 iulie 2017, Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, punctul 38, și Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 41).
- 37 Or, din considerentul (12) al Directivei 2011/95 reiese că unul dintre obiectivele principale ale acesteia este să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională. Pe de altă parte, din articolul 78 alineatul (1) TFUE decurge că politica comună pe care Uniunea o dezvoltă în domeniul dreptului de azil, al protecției subsidiare și al protecției temporare, care are scopul de a oferi un statut corespunzător oricărui resortisant dintr-o țară terță care are nevoie de protecție internațională și de a asigura respectarea principiului nereturnării, trebuie să fie conformă cu Convenția de la Geneva.
- 38 În acest context, trebuie subliniat că, la fel ca Directiva 2004/83, Directiva 2011/95 reglementează, în cadrul conceptului „protecție internațională”, două sisteme distincte de protecție, și anume, pe de o parte, statutul de refugiat și, pe de altă parte, cel conferit prin protecție subsidiară (a se vedea, în ceea ce privește Directiva 2004/83, Hotărârea din 8 mai 2014, Faber, C-604/12, EU:C:2014:302, punctul 26).
- 39 După cum reiese din considerentele (6) și (33) ale Directivei 2011/95, protecția subsidiară are ca obiect completarea protecției refugiaților consacrate de Convenția de la Geneva (Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso, C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctul 31).
- 40 Din considerentele (4), (23) și (24) ale Directivei 2011/95 rezultă că Convenția de la Geneva constituie elementul-cheie al sistemului juridic internațional de protecție a refugiaților, iar dispozițiile acestei directive privind condițiile de acordare a statutului de refugiat, precum și conținutul acestuia din urmă au fost adoptate pentru a ajuta autoritățile competente ale statelor membre să aplice această convenție întemeindu-se pe noțiuni și pe criterii comune (Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso, C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctul 28, precum și jurisprudența citată).

- 41 Curtea a statuat în repetate rânduri că dispozițiile respectivei directive, la fel ca cele ale Directivei 2004/83, trebuie interpretate în lumina economiei generale și a finalității acesteia, cu respectarea Convenției de la Geneva și a celorlalte tratate relevante menționate la articolul 78 alineatul (1) TFUE (Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 78, Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso, C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctul 29, și Hotărârea din 31 ianuarie 2017, Lounani, C-573/14, EU:C:2017:71, punctul 42).
- 42 Deși aceste considerații, în măsura în care se raportează la Convenția de la Geneva, sunt pertinente numai în ceea ce privește condițiile de acordare a statutului de refugiat, precum și conținutul acestuia din urmă, întrucât sistemul prevăzut de convenția amintită se aplică doar refugiaților, iar nu beneficiarilor statutului conferit prin protecția subsidiară, reiese totuși din considerentele (8), (9) și (39) ale Directivei 2011/95 că legiuitorul Uniunii a dorit să instituie un statut uniform în favoarea ansamblului beneficiarilor unei protecții internaționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso, C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctele 31 și 32).
- 43 În ceea ce privește cauzele de excludere de la recunoașterea statutului conferit prin protecție subsidiară, trebuie arătat că legiuitorul Uniunii s-a inspirat din normele aplicabile refugiaților pentru a le extinde, în măsura posibilului, la beneficiarii statutului conferit prin protecție subsidiară.
- 44 Astfel, conținutul și structura articolului 17 alineatul (1) literele (a)-(c) din Directiva 2011/95, privind excluderea de la beneficiul protecției subsidiare, prezintă similitudini cu articolul 12 alineatul (2) literele (a)-(c) din această directivă, referitor la excluderea de la recunoașterea calității de refugiat, care reia la rândul său în esență conținutul articolului 1 secțiunea F literele a)-c) din Convenția de la Geneva.
- 45 Rezultă, de altfel, din lucrările pregătitoare ale Directivei 2011/95, precum și din cele ale Directivei 2004/83 (a se vedea punctele 4.5 și 7 din expunerea de motive a propunerii de directivă prezentată de Comisie la 30 octombrie 2001 [COM(2001) 510 final] [(JO 2002, C 51 E, p. 325)], precum și propunerea de directivă prezentată de Comisie la 21 octombrie 2009 [COM(2009) 551 final]), că articolul 17 alineatul (1) literele (a)-(c) din Directiva 2011/95 rezultă din voința legiuitorului Uniunii de a introduce cauze de excludere de la recunoașterea protecției subsidiare similare celor aplicabile refugiaților.
- 46 Cu toate acestea, deși aceste cauze de excludere sunt structurate în jurul noțiunii „infracțiune gravă”, domeniul de aplicare al cauzei de excludere prevăzute la articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 este mai extins decât cel al cauzei de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat prevăzute la articolul 1 secțiunea F litera b) din Convenția de la Geneva și la articolul 12 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2011/95.
- 47 Astfel, în timp ce cauza de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat prevăzută în această din urmă dispoziție privește o infracțiune gravă de drept comun care a fost săvârșită în afara țării de refugiere înaintea admiterii ca refugiat a persoanei interesate, cauza de excludere de la recunoașterea protecției subsidiare prevăzută la articolul 17 alineatul (1) litera b) din Directiva 2011/95 vizează în mod mai general o infracțiune gravă și nu este limitată, așadar, nici din punct de vedere geografic, nici în timp, nici în ceea ce privește natura infracțiunilor în cauză.
- 48 Trebuie amintit că, în Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D (C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 87), Curtea a considerat că din modul de redactare a articolului 12 alineatul (2) literele (b) și (c) din Directiva 2004/83, devenit articolul 12 alineatul (2) literele (b) și (c) din Directiva 2011/95, reiese că autoritatea competentă din statul membru în cauză nu poate aplica această dispoziție decât după ce a efectuat, în fiecare caz în parte, o evaluare a faptelor specifice despre care are cunoștință pentru a stabili dacă există motive întemeiate pentru a considera că actele săvârșite de persoana în cauză, care îndeplinește, pe de altă parte, criteriile pentru obținerea statutului de refugiat, se încadrează în unul dintre cele două cazuri de excludere prevăzute la dispoziția respectivă.

- 49 Din aceasta rezultă că orice decizie de a exclude o persoană de la recunoașterea statutului de refugiat trebuie să fie precedată de o examinare completă a tuturor împrejurărilor specifice cazului individual al acesteia și nu poate fi luată în mod automat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctele 91 și 93).
- 50 O asemenea cerință trebuie să fie transpusă deciziilor de excludere de la recunoașterea protecției subsidiare.
- 51 Astfel, ca și în ceea ce privește cauzele de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat, finalitatea cauzelor de excludere de la recunoașterea protecției subsidiare este de a exclude de la recunoașterea statutului conferit prin aceasta persoanele care nu sunt considerate demne de protecția conferită de acesta și de a menține credibilitatea sistemului european comun de azil, care cuprinde atât o apropiere a normelor privind recunoașterea refugiaților și conținutul statutului de refugiat, cât și măsurile privind forme subsidiare de protecție care oferă un statut corespunzător oricărei persoane care are nevoie de o astfel de protecție (a se vedea în acest sens, în ceea ce privește Directiva 2004/83 și statutul de refugiat, Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctele 104 și 115).
- 52 Trebuie să se arate că articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 nu permite excluderea unei persoane de la beneficiul statutului conferit prin protecție subsidiară decât în cazul în care există „motive întemeiate” pentru a considera că a săvârșit o infracțiune gravă. Această dispoziție prevede o cauză de excludere care constituie o excepție de la regula generală prevăzută la articolul 18 din Directiva 2011/95 și impune, prin urmare, o interpretare strictă.
- 53 Potrivit instanței de trimitere, Legea privind dreptul de azil conduce însă la calificarea în mod automat drept infracțiune gravă a oricărei infracțiuni care poate fi sancționată, în temeiul dreptului maghiar, cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani.
- 54 Comisia remarcă în mod întemeiat că această calificare poate acoperi o sferă largă de comportamente cu un grad de gravitate variabil. Or, potrivit Comisiei, ar fi necesar ca autoritatea sau instanța națională competentă care statuează cu privire la cererea de protecție subsidiară să poată examina, pe baza altor criterii decât cel al pedepsei aplicabile, dacă infracțiunea săvârșită de solicitant, care îndeplinește, pe de altă parte, criteriile pentru obținerea statutului conferit prin protecție subsidiară, este atât de gravă încât trebuie să conducă la respingerea cererii sale de protecție internațională.
- 55 În această privință, trebuie subliniat că, chiar dacă criteriul pedepsei aplicabile în temeiul legislației penale a statului membru în cauză prezintă o importanță deosebită pentru aprecierea gravității infracțiunii care justifică excluderea protecției subsidiare conform articolului 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95, autoritatea competentă din statul membru în cauză nu se poate prevala de cauza de excludere prevăzută la această dispoziție decât după ce a efectuat, pentru fiecare caz în parte, o evaluare a faptelor specifice despre care are cunoștință pentru a stabili dacă există motive întemeiate pentru a considera că actele săvârșite de persoana interesată, care îndeplinește, pe de altă parte, criteriile pentru obținerea statutului solicitat, intră în sfera acestei cauze de excludere (a se vedea prin analogie Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 87, și Hotărârea din 31 ianuarie 2017, Lounani, C-573/14, EU:C:2017:71, punctul 72).
- 56 Această interpretare este susținută de raportul Biroului European de Sprijin pentru Azil (EASO) din luna ianuarie a anului 2016, intitulat „Excludere: articolele 12 și 17 din Directiva calificare (2011/95/UE)”, care recomandă, la punctul 3.2.2 referitor la articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95, ca gravitatea infracțiunii susceptibile de a exclude o persoană de la recunoașterea protecției subsidiare să fie apreciată în raport cu o pluralitate de criterii precum în special natura actului în cauză, prejudiciile cauzate, forma procedurii folosite pentru a începe urmărirea penală,

natura pedepsei aplicabile și luarea în considerare a aspectului dacă cele mai multe instanțe consideră de asemenea actul în cauză ca o infracțiune gravă. EASO se referă, în această privință, la anumite decizii adoptate de instanțele supreme ale statelor membre.

- 57 Recomandări similare sunt cuprinse, pe de altă parte, în Ghidul privind procedurile și criteriile pentru determinarea statutului de refugiat în temeiul Convenției din 1951 și al Protocolului din 1967 privind statutul refugiaților [Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICR), 1992, punctele 155-157].
- 58 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații a unui stat membru în temeiul căreia se consideră că solicitantul protecției subsidiare a „comis o infracțiune gravă” în sensul acestei dispoziții, care poate să îl excludă de la beneficiul acestei protecții, doar pe baza pedepsei aplicabile pentru o anumită infracțiune potrivit dreptului acestui stat membru. Revine autorității sau instanței naționale competente care se pronunță cu privire la cererea de protecție subsidiară sarcina de a aprecia gravitatea infracțiunii în cauză, prin efectuarea unei examinări complete a tuturor împrejurărilor specifice cazului individual respectiv.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 59 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații a unui stat membru în temeiul căreia se consideră că solicitantul protecției subsidiare a „comis o infracțiune gravă” în sensul acestei dispoziții, care poate să îl excludă de la beneficiul acestei protecții, doar pe baza pedepsei aplicabile pentru o anumită infracțiune potrivit dreptului acestui stat membru. Revine autorității sau instanței naționale competente care se pronunță cu privire la cererea de protecție subsidiară sarcina de a aprecia gravitatea infracțiunii în cauză, prin efectuarea unei examinări complete a tuturor împrejurărilor specifice cazului individual respectiv.

Semnături